

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ แต่รัฐจะให้ความสำคัญแก่ท้องถิ่นโดยให้อิสระในการบริหารงานของตนเองตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น (กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ออนไลน์. 2551)

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2537 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหารงานการเงินการคลัง การปรับปรุง โครงสร้าง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนั้นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้มีการจัดสรรรายได้ให้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเท่าเทียมกันทั่วประเทศ

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่จัดตั้งใหม่ และมีแหล่งรายได้จำนวนมากมาจากหลายแหล่ง ซึ่งประกอบด้วยรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร และค่าธรรมเนียมรายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้ที่ได้รับการจัดสรร จากการจัดเก็บภาษีต่างๆ ตามกฎหมาย รายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล เมื่อองค์กรมีประเภทของรายได้มาจากหลายแหล่ง จะต้องมีการจัดสรรให้ตรงกับลักษณะของงานแต่ละประเภท จึงส่งผลให้ระบบบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสลับซับซ้อนและอาจมีความคลาดเคลื่อน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยส่วนงานพัฒนาระบบบัญชีท้องถิ่น ได้มีการพัฒนา และปรับปรุงการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบันทึกบัญชี และการจัดรายการเงินด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ขอให้สำนักบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง จัดสรรเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนิน “โครงการระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงโครงการใช้เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มีมติเมื่อ วันที่ 27 สิงหาคม 2546 เห็นชอบให้จัดสรรเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ในวงเงิน 91.46 ล้านบาทเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

“โครงการระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หรือ (Electronic Local Administrative Accounting System : e – LAAS) ซึ่งประกอบด้วย งานด้านซอฟต์แวร์ระบบบัญชีและฮาร์ดแวร์เพื่อรองรับระบบ โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ให้ทางหน่วยงานสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (TU-RAC) เขียนโปรแกรมระบบงานดังกล่าวในวงเงิน 50 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ออนไลน์. 2551) ซึ่งลักษณะของโปรแกรมเป็นลักษณะ Web Based Application คือผู้ใช้งานสามารถทำธุรกรรมผ่านระบบ Online จากหน่วยงานต้นสังกัดผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามสิทธิส่วนงานที่รับผิดชอบภายใต้ระบบความปลอดภัยสูงจากส่วนกลาง ซึ่งข้อมูลที่ป้อนเข้าไปส่งไปยังส่วนกลางหรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สามารถมองเห็นข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หมดทั่วประเทศ ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะไม่สามารถมองเห็นข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้ แต่สามารถมองภาพรวมขององค์กรได้โดยมีหัวหน้าส่วนการคลัง เป็นผู้ที่ควบคุม กำกับ ข้อมูลทั้งหมดขององค์กร และมีลักษณะการทำงานของระบบประกอบด้วย 5 ระบบ คือ ระบบงบประมาณ ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย ระบบบัญชีและระบบรายงานผู้บริหาร โดยการใช้งานของระบบจะมีคู่มือแนะนำการใช้งาน ในส่วนของการช่วยเหลือจะมีศูนย์กลางอยู่ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศได้ใช้ระบบดังกล่าวแล้ว จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้สะดวกลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน สามารถให้ข้อมูลผู้บริหารได้อย่างรวดเร็วเป็นปัจจุบัน ก่อให้เกิดการควบคุมภายในที่ดี อีกทั้งระบบดังกล่าวสามารถรองรับการปฏิบัติงานสำหรับทุกโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบระบบบัญชีให้กับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

แต่ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ไม่สามารถใช้งานในระบบได้อย่างเต็มรูปแบบ ประสบปัญหาหลายอย่างที่จำเป็นต้องดำเนินการแก้ไข เช่น ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายยังทำในรูปแบบเดิม ทำให้ไม่สามารถป้อนข้อมูลได้ นอกจากนั้นยังประสบกับปัญหาในด้านความไม่พร้อมของระบบ Internet ที่ล่าช้า การมีบุคลากรที่ไม่เพียงพอ และการปิดบัญชีที่ไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งการนำโปรแกรมใหม่มาใช้เพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้นั้น มีความจำเป็นต้องคำนึงถึง ปัจจัยในการปรับเปลี่ยนระบบ 5 ประการคือ ด้านบุคลากร ด้านการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ด้านเทคโนโลยี ด้านกระบวนการ ด้านคู่มือ (นภาพร ณ เชียงใหม่. 2549 : 16)

ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ความพร้อมในการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาและปรับปรุง แก้ไขการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรีให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยจำแนกตาม เพศ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหา และข้อเสนอแนะ ความพร้อมในการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้รู้ถึงระดับของความพร้อมในด้านการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี
2. นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปนำเสนอต่อผู้บริหารขององค์กรเพื่อทำการวางแผนปรับปรุงการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรีให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรีจำนวน 41 แห่งๆละ 5 คน จำนวนคน 205 คน ซึ่งแต่ละแห่งประกอบด้วยตำแหน่ง ดังนี้

- 1.1 หัวหน้าส่วนการคลัง (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)
- 1.2 เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)
- 1.3 เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)
- 1.4 เจ้าหน้าที่พัสดุ (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)
- 1.5 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)

2. **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้** คือ บุคลากรที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน จำนวนทั้งสิ้น 205 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณ จากสูตร Yamane (จักรกฤษณ์ สำราญใจ, 2544 : 19) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 5 % จำแนกตามตำแหน่ง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 135 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาไว้ดังนี้

1. ตัวแปรต้น/ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

- 1.1 เพศ
- 1.2 การศึกษา
- 1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน
- 1.4 ตำแหน่งหน้าที่

2. ตัวแปรตาม คือ ความพร้อมในด้านการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านบุคลากร
- 2.2 ด้านสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา
- 2.3 ด้านเทคโนโลยี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมในการบริหารงาน หมายถึง การที่บุคคลพร้อมที่จะกระทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใด ด้วยความพอใจ เต็มใจ สนใจ และกระตือรือร้น เกิดจากลักษณะทางกาย ทางใจ และทางสติปัญญา ให้สำเร็จลุล่วง บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรจะต้องประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านบุคลากร หมายถึง การที่บุคลากรมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานคลัง ด้วยความรู้ความสามารถ ความกระตือรือร้น ความพึงพอใจ และจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บและประมวลผลระบบงบประมาณ ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย ระบบบัญชี และระบบรายงานผู้บริหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความพร้อมในการได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับอุปกรณ์ งบประมาณ หรือการพัฒนาความรู้ของบุคลากรในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บและประมวลผลระบบงบประมาณ ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย ระบบบัญชี และระบบรายงานผู้บริหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านเทคโนโลยี หมายถึง ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ เครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บและประมวลผลระบบงบประมาณ ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย ระบบบัญชีและระบบรายงานผู้บริหาร รวมถึงระบบเชื่อมโยง (Internet) จะต้องมีประสิทธิภาพสูง มีจำนวนเพียงพอกับผู้ใช้ปฏิบัติงาน และต้องมีสภาพความพร้อม ใช้งานด้วย

2. การบริหารงานคลัง หมายถึง เป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบความสำเร็จ โดยการวางแผน การจัดองค์กร การใช้ภาวะผู้นำ และการควบคุม ซึ่งการพิจารณาถึง การจัดหารายได้ การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุ การว่าจ้าง การบัญชี และการตรวจบัญชีของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

3. ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) หมายถึง กระบวนการที่รวบรวมข้อมูลต่างๆ จัดเก็บ และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Web Based Application ซึ่งผู้ใช้งานสามารถทำธุรกรรม ผ่านระบบ Online จากหน่วยงานต้นสังกัดผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามสิทธิส่วนงานรับผิดชอบ ภายใต้ระบบความปลอดภัยสูงจากส่วนกลางโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย ระบบงบประมาณ ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย ระบบบัญชี ระบบรายงานผู้บริหาร

4. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในการใช้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี

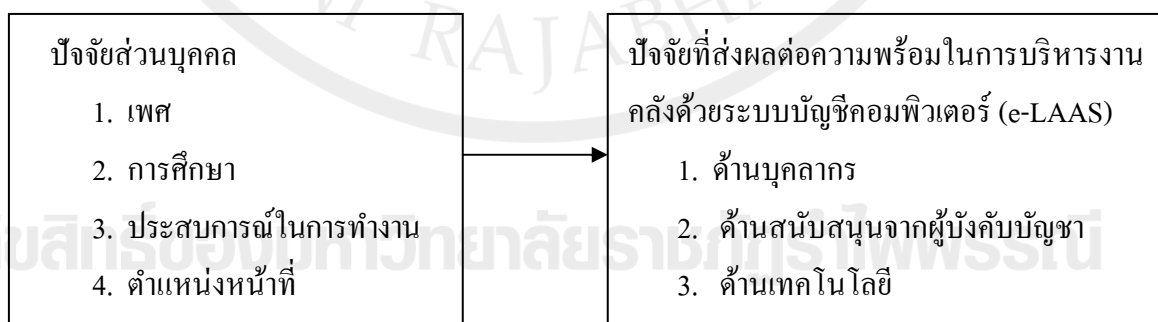
5. ข้อเสนอแนะ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้มีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม เพื่อให้การใช้ระบบ บัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรต้น/ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความพร้อมในการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน
2. บุคลากรที่มีการศึกษาต่างกัน มีความพร้อมในด้านการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน
3. บุคลากรที่มีประสบการณ์ในด้านการทำงานต่างกัน มีความพร้อมในการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน
4. บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความพร้อมในการบริหารงานคลังด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน